

1887

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Égész évre... 12 kor. Negyedévre... 3 kor.
Félévre... 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz. fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Kiábrándulás.

Zombor, január 3.

Az önálló bank elkövetkezésének reménye, melyet Justh Gyula és hívei olyaanyira elérhetőnek hirdettek, hogy a függetlenségi és 48-as párt vezérét, Kossuth Ferencet és mindazokat; kik e kérdésben vele tartottak, az árulás vádjával ültették azért, mert 1911-re való felállításának lehetetlenségéről már előbb meggyőződtek és e meggyőződésüket ki is merték mondani, végképen szétfoszlott.

Justh Gyulának tehát meg van az a kétes érdeme, hogy sikerült neki az önálló bankhoz való hozzájárulásra vonatkozólag határozott, félre nem érthető nyilatkozatra bírni a királyt. A bizonyosság azonban, amit belőle menünk, rosszabb a bizonytalanságnál.

Eddig csak annyit tudtunk, hogy a király ez idő szerint nem tartja a nemzet érdekében valónak a bank elkülönítést; Justh érdeme által most arról is meg kellett bizonyosodnunk, hogy sohasem járulhat hozzá az önálló bank létesítéséhez.

Van tehát két *soha*-nyilatkozatunk: a clopyi és a wieni, az önálló magyar nemzeti hadsereg és az önálló magyar nemzeti bank *sohá*-ja. Ha soká torzsal-kodunk egymással, ha még tovább aprózzuk amugy is gyöngye erőnket, ahelyett hogy egyesítve vinnők elkeseredett harcba a közös ellenség ellen, a *soha* ugy megfiasodhatik, hogy külön hajlékot emelhet a hálás nemzet őrzésükre.

De szerzett Justh Gyula a királyi kihallgatáson nagyobb érdemeket is annál a kétes dicsőségű érdemnél: megszerezte a magyar becsületesség, a magyar egyenesség, a magyar hajthatatlanság igazi, nagy érdemét, melyet örömmel köszönt országSZerte minden jó érzésű magyar ember politikai pártkülönbség nélkül.

A politikai rövidlátás, a mások becsületességében való bizalmatlanság hibájáért meglakolt eléggé azzal, hogy királyi szóból kellett megértenie a felségbe vetett bizodalmanak alaptalanságát s királyi szóra kellett kiábrándulnia abból, amihez küzdő társainak felvilá-

gosítása ellenére is görcsösen ragaszkodott az utolsó pillanatig.

Aki nem akart hinni Kossuthnak, Andrásynak, Wekerlének, csodálatos készséggel adott hitelt Lukácsnak; aki hazafiatlansággal vádolta meg a nemzeti küzdelem vezéreit, készpénznek vette Lukácsnak hazafiassággal kendőzött nyilatkozatait. S mindezt miért? Csak azért, hogy keserves csalódás útján győződjék meg hitének és bizalmának visszajára történt megvonásáról és előlegezéséről.

Keserű a kiábrándulás, de az okulás, ami belőle vonható, üdvös. Rosszul eshetik Justh Gyulának átlátni a tévedésén; hogy kételkedett azokban, akik méltók voltak a bizalomra, és bizott abban, akiben kezdettől fogva kételkednie kellett volna.

Ha tudott erős lenni a hatalom kecségtetésével szemben, mely elfeladást kívánt tőle, legyen erős tévedésének és a belőle folyó tanulságnak átlátására is. Ez a tanulság; kölcsönös bizalommal s erőink egyesítésével boldogulhatunk csak megrontásunkra törő elleneink egyesült ereje ellen.

A kedves Károlyért.

A jól felszerelt kocsik már a nagy piacon állottak a kávéház előtt, ahol a férfiak találkoztak egymással és ahol utravalóul még egy kis angolkeserűvel, anizettel akarták magukat ellátni — tulajdonképp pedig a szép pénztárosnővel akartak váltani egy-két titkos mosolyt és megerősítő kézzorítást — szemben a jöhető új vetélytársakkal.

Künn a hölgyek szólottak egymásnak a kocsik magas ülésén, dicsérve az előkelőbb vezérnőket s egy kissé ócsárolva azokat, akik még nem jelentek meg az indulási időre.

— Micsoda? — kiált fel a megyei ügyésznő, egy tornyos kalapos sovány asszony, ki legfőlebb csak a főispánné előtt tudott meghajolni — Homoky Károlyné csak nem bolondult meg? Az ő, ott jön — óh, a lelketlen!

A hölgyek, asszonyságok, mint kisaszszonyok, mindnyájan egy kis zötyögős kocsira néztek, mely a fölkkavarodott nyári porban a piac felé törekedett.

Igen, Homoky Károlyné, a közjegyző feketeszeplos, pápaszemes, homlokfürtös neje, oldalán a gavalléros utitáskával ült elaszott, beteges, düledt szemű férje mellett, mert szemben velük egy csinos, pörge bajuszu, barna fiatal ur foglalt helyet, oly mozdulatokkal, melyek elárulták, hogy e kis körben a hölgy után az első személy ő.

A férfiak e kocsiról is leugráltak és a megállapodás szerint bementek a kávéházba.
— Te csak nem akarsz tán — kezdte a vádat a megyei ügyésznő, tornyos kalapját előre szegezve.

— Miért ne akarnék? Károlyomért mindent.

— De most kettél föl, jó asszony, beteggyádból.

— Csak a kedves Károlyomért, mert nem engedhetem, hogy ápolás nélkül maradjon.

— Te Ilka, öt apró gyermeked.
— Annyi van, Isten annyit adott. Apjukat, mint a szemem fényét, ugy is kell őriznem. Nekem fárasztó ez az ut, de a kedves Károlyomért a világ végére is elmennék.

A hölgyek összenéztek s mert a hölgyek sokkal bátrabbak, őszintébbek a férfiaknál, hátra tekintettek és hangosan kacagtak.

— Buday Pista is veletek megy? — faggatta tovább az ügyésznő a közjegyzőnőt.

— Velünk. Aki férjemet szereti, az olyanért én sem sajnálom az áldozatot. Legyen velünk Károlyomnak a jóbarátja is. Nem vagyok oly önző, juj! még azt is utálok, aki csak mindent magáért tesz. Én mindent csak a kedves Károlyomért. Károlyom azt akarta, hogy: anyika, jer velem a husz éves jubileumra — anyika; azt akarta, varranak egy kis jó új ruhát kék selyemből, finom csipkedszszel — vettem, varrattam;

azt akarta, vegyek egy négyszáz koronás karperecet, arany órát nehéz láncsal — nekem ugyan az ékszer a szenvedélyem — de legyen, a kedves Károlyomért a szememet odaadnám.

Egy okos, jó asszony mindig megtalálja a legalkalmasabb fegyvereket, melyekkel irigy ellenségeit leverje: Homoky Károlyné is rendesen megtalálta.

Utközben a szeretet jeleit egyetlen asszony se tudta oly jól alkalmazni férje iránt, mint Homokyné.

Érett már a szőlőkben a pirosuló kajszin sárga barack.

— Jaj, kedves Károlyom, itt megálljunk, abból a pompás sárga barackból dehogynem vennék a kedvedért — de veszek bizony.

— Hagyd el anyika.

— Nem vagyok én olyan lelketlen, mint az ügyésznő, aki egy jó pohár bort sajnál az urától s maga fécánok után áhitozik — én mindent a kedves Károlyomért. Menjünk Buday ur, veszünk egy kis kosárka finom, sárga barackot. Károlynak a gyümölcs igen jót tesz.

A kis pörge bajuszu legényke leugrott a kocsiról, lesegítette a közjegyzőnőt s oly ügyesen, mintha csak egy kis gyermeket emelt volna le a tenyerén — s haladtak a a fák, egres, ribizke bokrok közt sárga barackért.

— Ugyan, ugyan, édes Pista, hagyja

Nyakunkon az ex-lex.

Nem kell adót fizetni.

Régi, kedves ismerősünk, az ex-lex, akihez három év óta már nem volt szerencsénk, Wekerle Sándor miniszterelnök egy körrendeletével hivatalosan ismét beköszöntött. A végrehajtók nyugodtan pipázhatnak egész nap, a szegény, adóhátralékos polgárnak pedig nem kell rettegnie, hogy az utolsó vánkását is elviszik adóba. Wekerle legfrissebb rendelete, amely egyúttal a kormány ujvi ajándéka is, lényegesebb részében így szól:

A rendelet vételétől további intézkedésig a közadónak és a közadók módjára beszedendő követeléseknek végrehajtás utján való behajtását egész általánosságban szüneteltetni kell. Ennélfogva uti előlegek sem a főszolgabíráknak, sem azok segédeinek nem utalványozhatók és az állami végrehajtók további intézkedésig behajtással nem foglalkoztathatók.

Az említett rendelkezések azonban a közadók módjára beszedendő egyéb, nem kincstári követeléseknek kényszerbehajtását nem érintik, amiből önként következnek, hogy ezek behajtásának költségei a fenálló szabályok szerint az ex-lex alatt is utalványozandók.

Az 1910. évre esedékes és a közadók kezeléséről szóló törvény 39. §-ában megállapított határidőben be nem fizetett adóösszegek után késedelmi kamatok mindaddig, amíg az államháztartás továbbvitele törvényhozásilag biztosítva nem lesz, nem számíthatók és nem is szedhetők, ebből folyólag a teljesítendő befizetések egészen az adótökere számolandók el.

Ellenben az 1909. évről, valamint az előző évekről fenmaradt állami adók befizetése esetében késedelmi kamatok számíthatók és számíthatók. Minthogy azonban a kincstári követeléseknek kényszerbehajtását a kormány — a fennebbi rendelkezések szerint — az ex-lex tartamára egész általánosságban be-

szüntette, az esetben, ha az említett régebbi adók fizetésére jelentkezők közül valaki a késedelmi kamatok felszámítását, illetve bevételvezetését kifogásolná, a befizetés késedelmi kamatok nélkül az adótökere is elfogadandó, fenmaradván természetesen a kincstárnak az a joga, hogy a költségvetési, illetve felhatalmazási törvény életbelépte után az 1909-ik és előző évekből eredő tartozásukat késedelmesen fizető adózóktól a késedelmi kamatokat utólag beszédhesse.

Tűzoltó közvacsora.

Városunk emberbaráti egyletei közül egy sem részesült, évek hosszú során át, oly mostoha anyagi és erkölcsi támogatásban társadalmunk részéről, mint a felebaráti szeretet fenkölt érényét önzetlenül, — az emberi élet épségét kockáztató — tettekkel gyakorló önkéntes tűzoltó testületünk.

Az elismerés helyett fáradságos munkájukért gyakran a legkimélettebb, igazságtalan támadásokban és lekicsinylésekben részesültek ezen fenkölt célokat szolgáló egylet önzetlen és fáradságot nem kímélő bajnokai.

Azonban az ért sérelmek nem lohasztották le azt a lelkesedést, áldozatkészséggel párosult munkakedvet, melylyel önkéntes tűzoltóink — a nappal és az éj minden szakában, a vészharang kongására otthagya családjukat, munkájukat — életüket, testi épségüket kockáztatva, sietnek felebarátaik anyagi védelmére, nélkülözve azon modern technikai felszereléseket, melyeknek hiányában az elem pusztító tűzével, az emberi erőt meghaladó harcot kell hogy vívjanak. Hogy tűzoltó testületünk, nálunknál kisebb terjedelmű és anyagiakban szűkebb viszonyok közt lévő városok tűzoltó testületeivel sem áll egyenlő nívón, az köztudomású. Azonban ennek nem az egylet vezetősége az oka, hanem városunk vezetősége és társadalma, mely mindenkoron a legnagyobb szűkkeltséget tanusította az egylettel szemben.

Mióta az egyesület élén oly tekintélyes és ügybuzgó vezérferfiak állanak, mint dr. Késmárky Béla és dr. Jovánovits József, kik a haladás jelszavát tűzve ki célul, nemcsak szóval, hanem tettekkel is szolgálják az egyesület érdekeit, ezen szomorú állapot némileg javult.

A város vezetősége is **186**-hivatásos tűzoltók szervezésével — meghozta azon legszükségesebb anyagi áldozatot, mellyel egy lépéssel közeledtünk azon reformokhoz, melyek a modern tűzrendészet legegységesebb követelményeit képezik.

Az első lépés sikerétől buzditatva az egyesület elhatározta, hogy városunk társadalmát is belevonja reformáló munkájába.

Hisszük és reméljük, hogy városunk közönsége saját jól felfogott érdekében a leghathatósabb anyagi és erkölcsi támogatásban fogja részesíteni az egyesületet a január hó 22-én rendezendő tűzoltó közvacsora alkalmával.

A rendezés előkészítő munkája, társadalmunk minden rétegét felölelő széles mederben folyamatban van. A diszelnöki tisztet városunk előkelőségei kivétel nélkül elfogadták, személyes megjelenésükkel, hathatós támogatásukkal nagyban hozzájárulnak a közvacsora fényének és sikerének emeléséhez. A diszelnökök névsora a következő:

Alföldy Árpád dr., Bittermann Nándor, Buday Gerő, Danninger Ádám dr., Demetrovits Sándor, Dömötör Pál, Eperjessy Béla, Falcione Árpád dr., Falcione Nándor dr., Falcione Gusztáv, Fehér Gyula, Fernbach Károly, Faragó János, Fernbach Péter, Frey Imre, Hauke Imre, Janovich Gyula dr., Karácson Gyula, Konyovits Dávid dr., Koczkar Zsigmond, Kosztics Lázár dr., Kozma László, Kraicz Lajos, Lallosevits János dr., Molnár Károly dr., Popp György, Popovits Aurél, Rittinger Antal, Strasser Lajos dr., Szemző Gyula, Szilágyi Mór, Sztankovics György, Vojnits István, Zsulyevits Ernő.

Ennyi illusztris név fényes záloga a sikernek.

Lelkes segítőtársa a rendezőségnek, városunk összes urasszonyait és urleányait magában foglaló, a humánus cselekedeteket minden alkalommal ritka buzgósággal gyakorló hölgybizottság, melynek élén a jótékonyágáról, fenkölt gondolkodásáról közismert és lekötelező szívélyességéért közszeretnek és tiszteletnek örvendő dr. Késmárky Béláné Alföldy Flóra elnöknő és méltó segítőtársa, dr. Jovánovits Józsefné al-elnöknő, urasszonyok állanak. A titkári tisztség fáradságos teendőit közmegelegedésre dr. Henneberg Géza végzi.

A hölgybizottság névsorát, valamint az urasszonyok és urleányoknak a különböző sátrakban leendő beosztását tartalmazó névsort lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

A férfi rendező bizottság a következőképpen alakult meg:

Elnök: Késmárky Béla dr. Alelnök: Jovánovits József dr. Titkár: Pataj Sándor dr. Jegyzők: Agyich János dr., Arnold Sándor, Batta Lukács dr., Bruck Illés dr., Falcione László, Földes Imre, Glatz Gyula, Grigorijevits Milivoj dr., Komáromy Dezső dr., Konyovits Antal, Lederer Dezső dr., Matzitz Gyula dr., Novák Elemér dr., Pastrovits János

most — simult a jó asszony a fiatalhoz, ki derékon ölelte és egypár forró csókkal hangsúlyozni akarta tiszta érzelmeit — Károly ide lát.

— Nem élünk örökké, angyalom.

Nem, nem, igazán nem. Tán az ártatlan madarak is ezt énekeltek a hajló ágakon.

Károly ur csakugyan pompás barackokat evett s mosolyogva mondá: csak egyetlen anyika van a világon.

Anyikának jól esett e meleg elismerés s egypár szép barackot odanyújtott Budaynak.

— Csak a kedves Károlyom legyen velem megelegedve, mással nem törődöm.

Késő érkeztek be a kocsik, a jubileumos családok a megye székhelyére.

A közjegyző ur sokáig édesen aludt, mert beteg fejét jó neje vállaira hajtotta, mikor egy zökkenésre felébredt.

— Mi az? — emelkedett föl a beteg ember, rémülten keresve hitvestársát, ki leeshetett a kocsiról s ő, a lelketlen férj azt nem vette észre. — Ilka, Ilka! — tapogatózott a sötétben a közjegyző.

— Mit kiabálsz? Itt ülök a lábaddal. Oly édesen szunyadtál, hogy az egész helyet neked engedtem át.

Már akkor a jó anya visszaült Buday ur mellől az apika mellé. Izzadt homlokát letörülgette, gyér, őszes fűrtjeit elsimitgatta és hű csókjaival teljesen megnyugtatta a boldog családfőt.

— Ilyen vagy ám te, látod, anyika! — dadogá a férj, kijózanodva édes álmából — a keserű, elfojtott guny, vagy a szeretet ömlengő hangján — amit ki tudna a jó Istenen kívül biztosan eldönteni! — megfosztod magad a kényelemtől.

— Mindent éretted, édes apikám! Csak te neked legyen egészed, jó kedved, nyugalmad, óh, én mindent szívesen nélkülözök.

— Pista — fordult a jegyző ur barátja felé — azt mondom, ha házasodol, ne nézz másra, csak a szívre. Én már régen meghaltam volna ... ha ...

— Jaj! Ki ne mond ezt a szót, apikám!

— Régen, ha az Isten ilyen nemes szívet nem ad!

— Nono, Károly, ne dicsérsz, mert a mely férj mások előtt igen dicséri a feleségét — az nagyon gyarus.

— Én csak a valót mondom — erőkődék a férj.

— Vegyen Pista olyan asszonyt, aki százszor megcsalja, mert látom, csak olyanoknak van becsületük. Pongráczné négyszer elszökött már az urától a kis Weisz hadnagy miatt — és mindig sirva könyörögte vissza egy-egy uj hintóval, drága mantillal. Én soha nem mozdulok Károlyom mellől. Itéljen el a világ, nem bánom, nekem jelszavam: csak a kedves Károlyomért!

dr., Prokópy Imre, Rapp András dr., Turányi Zsigmond dr., Tunner Nándor dr., Zsigmond János, Závodszy Levente, Zátanyi Dezső dr. Főpénztáros: Matzitz Gusztáv. Alapítványok: Tuna Adolf, Will Ede, Vidákovits Ferenc, Weigand Lőrinc. Ellenőrök: Czeisel József, Gruits Vladimir. Gazda: Szigety István. Táncrendezők: Bencze Béla, Blagojevits Szilvákó, Csávósy László, Darázs Gyula, Dörfler Rezső, Herp Janos, Hetteszheimer Imre, Jelich Mihály, Karsay Elemér, Klemm Gyula, Konyovits János, Kovács Antal, Mayer Jenő, Moldován Lajos dr., Müller János dr., Muits Sándor, Raisz Sándor, Rajháthy László, Saboretty Konrád lovag, Szücs László, Tarján Lajos, Tunner Adorján, legilj. Vojnits István, Walland Akos. Teremfelügyelők: Haasz Gyula, Török Károly. Háznagy: Tóth Ernő. Rendezők: Adám Gyula, Amon Béla, Apezy Ernő dr., Aposztolovics Péter, Antis János, Bárdos Armin, Báthory Károly, Bors Viktor, Briedmann Andor dr., Bugarszki Koszta dr., Böhm Ignác, Csávósy Sándor, Cservenka Lajos, Cselyuska Antal, Csirszka János, Csicsovacska Döme, Chován János, Czetti Dezső, Csányi Rezső, Czveits János, Cziprián Mihály, Dala Géza, Dekleva Endre, Dvoravcsak Adám, Dvornák Miklós, Demitner András, Eibach István, Eremin György, Falcione Lajos, Frieber Mihály, Gombos Nándor, Gräffl István, Gertner Ferenc, Gergurov György, Gruits Márk, Gubíza György, Goldfahn Bernát, Gauder Ferenc, Glancz Abraham, Georgievics Koszta, Hoffmann István, ifj. Heinz Kálmán, Hubay Miklós, Husvéth István, Jung János, Knippl János, Kohut Lajos, Kohut Henrik, Krausz Miklós dr., Konyovits György, Kupuszarevics Mihály dr., Kandler József, Krump Vilmos, Kovalovszki István, Kleiner Lajos, Kaelbly Mihály, Karly Ferenc, Konyovits Teodor, Kollarits Milán, Konyovits Voin, Lombos Albert, Lugumerszki György, Lallosevits István, Lallosevits György, Lederer Pál, Mátits János, Mátits István, Mátits Márton dr., Masirevics György, Makra György, Mack Gáspár, Mayer Lajos, Maletér Géza, Miklósy Vilmos, Mészáros Lajos, Maurer Dénes, Magyar Pál dr., Moller Géza, Masirevics Péter, Mátray Zsigmond, Mráva András, Mehr Henrik, Nikelsz Antal, Neumann Ferenc, Nebl Adám, Puskás Ágoston, Petényi Gyula, Petényi József, Pap Béla, Polzovics Lyubomir, Polzovics Dömötör, Pálity József, Petrovics Milivoj, Parcselits László, Poór Béla dr., Popovits János, Polay Vilmos, Paul Iván, Pekánovics András, Pataricza Albert, Preszly Károly dr., Raics István, Raics Tamás, Reffe Jakab, Resch József, Rózsahegy Sándor, Rajkovits Miklós, Tápay Ágoston, Sprodt Béla, Scheib Károly dr., Schubert Ignác, Szabadka Mihály, Szigulinszky János, Stebler Antal, Szabó Lajos, Sztefánovits Milán, Szántó Ferenc dr., ifj. Szemző István, Szabovlyevits Dusan dr., Stern József, Schmidt L. József, Stiefelmayer Károly, Stiefelmayer Nándor, Szántó Károly, Sztrilich Imre, Sztojkov Radivoj, Sántha Béla dr., Sztrilich István, Szemes József, Tripolszky Gyula, Tóth Ernő, Tury János, Tóth József, Tarczay Dezső, Valient Nándor, Valient Sándor, Varga István, Vidákovits Remia, Veszely Gyula, Veszolovszky István, Vidákovits János, Vily Mihály, Vlach Ferenc, Vuits István, Weidinger Frigyes, Zwirschitz Károly.

Azon ügybuzgalom, mellyel a rendezőség minden egyes tagja a nemes cél szolgálatába állott, valamint a közvacsora iránt városszerte megnyilvánuló általános érdeklődés remélni enged, hogy az önkéntes tűzoltó-testület közvacsorája az idej farsang egyik legsikerültebb mulatsága lesz Ott, ahol a képzelt társadalmi válaszfalak leomlanak, ahol a társadalom mint egy ember ily impozáns módon óhajtja kivenni köteles támogatását egy minden ízében rászolgált emberbaráti egyesület támogatásának nemes munkájában, ott az anyagi és erkölcsi siker el nem maradhat.

A rendezőség ez uton is felkéri a nagyközönséget, hogy adományával és

részvételével támogassa fáradozását, kivánságaival és felvilágosításaival pedig forduljon az elnökséghez, avagy dr. Henneberg Géza titkárhoz.

— m — a.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXXIII. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H I R E K .

Szilveszter-estély.

— A kaszinói dalárda mulatsága. —

Nagyszámu, fényes közönség adott találkát Szilveszter estéjén a kaszinóban a dalárda táncsal, tombolával egybekötött hangversenyén.

A kaszinó összes termei zsufolásig megteltek társadalmunk különféle rendű és rangu közönségével.

A nagy látogatottság fényes tanúsága annak, hogy országszerte neves dalárdákat magasztos kulturális céljaiban városunk közönsége hatlatatosan támogatja, amit a dalárda teljes mérvben meg is érdemel. Hisszük, hogy a dalárda estélyei az új évben mindig ily fényesen fognak sikerülni.

A hangverseny első száma Liszt Ferenc „Csata előtt” című dala hatalmas erővel hangozott el a dalárdisták ajakáról, amely után Csavojác János és nővére Paula léptek a pódiumra Sarasate: Fauszt ábrándjával.

A zugó tapsvihár és éljenzés, amely fogadta őket, fokozottabb mérvben és vehemens erővel zuggott fel, amidőn a két művész a gyönyörű darabot befejezte. Csavojác János mesteri vonókezelése, leheletszerű pianissimói, tömören megrajzolt krescendói, lágy stakkatói, finom arpeggiói, árnyaltszerű variációi belopták e művészt már régen szívünkbe; közönségünk, amely a legkomolyabb hangversenyek alatt is kötelességszerűen beszéli meg a napieseményeket, Csavojácot ha kilép a pódiumra, figyelemmel, meleg érdeklődéssel élvezi, kíséri és tüntet mellette. Csavojác Paula gyönyörű technikájáról és diszkrét kíséretéről elismeréssel írhatunk. Meltó partnere bátyjának. Köszönetet mondhatunk nekik, hogy dalárdánk érdekeit oly önzetlen lelkesedéssel támogatják.

Schmidt Oszkár: Magyar népdalait a dalárda énekelte el precizen. Majd Inhoff Józsefné urasszony énekelte el Ábrányi: Esti dalát igen szépen. A közönség tüntető melegséggel tapsolta ki, mit Inhoffné egy magyar népdallal hálált meg. A hangversenyt Gaál: „Cseh dalok” rekesztette be, amit hegedűn Csavojác János, cellón dr. Németh Artur, harmoniumon Tomesányi Aladár adtak

elő Csavojác Paula zongorakiséréte mellett. A művészi eladott számot is megtapsolták.

Éjféltől értékes tárgyakból összeállított tombola volt. A mulatság reggeli 7 órakor ért véget.

Lapunk legközelebbi száma folyó hó II-én, kedden jelen meg.

Kinevezés. Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Miskolczy Ágost szekszárdi törvényszéki joggyakornokot a szabadkai törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Egyházmegyei hír. Az 1908. évben kitűzött hittudományi tételek kitűnő megfajtásáért a Nádasy-alapból 200 korona jutalmat nyertek: Ketterer Mihály bácsborsódi plébános, Bálint György szilágyi plébános és Berecz Kálmán mozsori lelkész. 100 korona jutalmat kaptak: Kuczka Péter, Belt Antal, Klein Lőrinc, Tóth István káplánok, Hauschka József hittanár, Hirka Balázs hitoktató.

Ujévi üdvözlések megváltása.

Ujfutakon a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur jóváhagyásával létesített magyar nyelv terjesztő alapba való befizetéssel az újév alkalmával az újévi üdvözlések írásos küldését megváltották: Sánta József, Galamb Ferenc, Pfeifer Ferenc, Sottits Károly, Reith Mihály, Leiszter Anna, Helfrich János, Beivinkler Ferenc, Bácskai kender- és lenfonó r. t., Stiber Károly, Mihálovits József, Günther Ernő, özv. Wiligorszky Jánosné, Majsch Oszkár, Kleiszner Károly, Elzenbaum Frigyes, Turkovits Zsigmond, Schälfer Gusztáv, dr. Bodnár, Zwill Károly, Wachtler József, Veiser Antal, Gruber B., dr. Strone Frigyes, Eberhardt Péter, Jungerst Ferenc, Karaszek Károly, Robács Mór, Bene Lajos, Prajko János, Eördög Elemér, Mihálovits Sándor, Dolezal László, Grünhut Dezső, Fekete József, Koráb János, Huber Gyula, Huber Ottó, Arday Albin, Pacsu János, Zanathy László.

Kitüntetett tűzoltótiszt. Az országos tűzoltószövetség 2252/1909. számú leiratával az önkéntes tűzoltótestületek fejlesztésére vonatkozó pályaművének első díját, 100 koronát Salapáthy Kálmán óverbácsi aljegyző, tűzoltó alparancsnoknak ítélte oda.

Harmincöt éves jubileum. Szeretettől áthatott ünnepnappá avatta a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség december 31-ét. A legkollégialisabb bajtárs, Jorgovits Dömötör, a számvevőség főnöke ülte meg állami szolgálatának 35 éves jubileumát. 35 küzdelmes, tövises év! Kollégái ragaszkodó szeretetüknek adták eklatáns jelét, mikor e küzdelmes évek emlékére hatalmas emléklappal lepték meg. Nehéz munkájában támogató 58 bajtársa művészi elrendezésben sorakozik a lapon szeretve tisztelt főnöke körül. A művészi munka művészi keretben legszebb jele annak a kedves harmoniának, mely a főnök és a melléje rendelt tisztikar között fennáll. Kívánjuk, hogy a szeretet e talizmánja továbbra is kitartó munkára serkentse hazánk „első” számvevőségének főnökét. Adja Isten, hogy édes hazánk dicsőségére még számos éven át dolgoztassék. Ugy legyen!

Fehérnemű tantolyam. A Fernbach Károlyné védnöksége alatt működő zombori házi ipari szövetség által fentartott női ipariskola alig fejezte be ruhaszabászati tantolyamát, már ismét sorompóba lép, hogy a szegénysorsu leányoknak és asszonyoknak új kereseti ágakat teremtsen, megélhetésükre módot nyújtson. Ugyanis folyó évi január hó 15-ikével fehérnemű készítes (rajzolás, szabás, varrás) tantolyamot nyit, amely teljesen ingyenes s a jelentkezőknek csupán 3 korona beiratási díjat kell fizetni. A tantolyam 10 hétig tart s hetenként kedden, esütörtökön és szombaton délután 3—5 óráig lesz előadás. Beiratkozni lehet naponta délelőtt 8—1 óráig a női ipariskolában (Zrinyi-utca).

Estély az Iparoskörben. Az Iparoskör, hogy tagjai számára a téli évadot kellemesebbé tegye, január hó 6-án összes helyiségeiben hangversenyyel összekötött táncestélyt rendez, ezenkívül gondoskodik arról is, hogy helyiségeiben időközönként kiváló erők közérdekű előadásokat tartsanak. Ezekre a kör nem tagokat is szívesen lát. Ez alkalommal egy téves hitet kell eloszlatnunk, azt t. i., hogy az Iparoskör tagjai csak iparosok lehetnek. A valóság az, hogy *felévi 3 korona tagdíj befizetése mellett bárki is beléphet az egyesületbe.* S ha tekintetbe vesszük azokat a kiváló szolgálásokat, amiket az Iparoskör a köz érdekében a múltban tett és remélhetőleg a jövőben is tenni fog; ha az egyesületnek a város legszebb helyén, a korzó sarkán nagy kényelemmel és kiváló izléssel berendezett helyiségeit, fásított szép udvarát, a pezsgő, eleven életét méltatjuk figyelemre, bizton remélhetjük, hogy ebben a nemes hivatású egyesületben a tagok létszáma a jövő évben még tetemesen nagyobbodni fog.

Halálozás. Grün Gyulát, a helybeli Korzó-kávéház tulajdonosát súlyos csapás érte. Neje szül. Szemes Juliska folyó hó 1-én életének 32. évében hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogultnak földi maradványait folyó hó 2-án délután 4 órakor nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Az elhunytat férjén kívül két kis gyermeke siratja.

Asztalosmesterek országos kongresszusa. Az egykor virágzó magyar asztalosipar föllendítése céljából az asztalosmesterek országosan szervezkednek, hogy egy, az egész országra kiterjedő asztalosmesterszövetséget alakítsanak. Az országos szervezkedés már annyira előrehaladt, hogy országos szövetségük megalakulása végett országos kongresszust tartanak február 13-án Budapesten.

Halálozás. Turnovszky Sándor nyug. tanító december hó 26-án életének 66-ik évében Szentfülöpön meghalt. Temetése december hó 28-án nagy részvét mellett ment végbe.

Tanító a parlamentben. Temesvárról jelentik, hogy érdekes határozatot fogadott el a Délmagyarországi Tanítóegyesület, amely az ország egyik legtekintélyesebb tanítóegyesülete. Mező Dániel választmányi tag indítványára ugyanis az egyesület kimondotta, hogy a tanítószágnak is legyen képviselője a parlamentben s elhatározta, hogy ebben az irányban mozgalmat kezd.

Megszűnt lap. A Bácsbodrogmegei gazdasági egyesület német hivatalos lapja, a „Bacskaer Bote“, melyet Inhoff József egyleti titkár szerkesztett, megszűnt.

Drágul a fehérnemű. Az osztrák fehérneműgyárosoknak nagyon jól megy a dolguk, mert elhatározták, hogy az összes fehérnemű-gyártmányok árát 1910. január 1-től felemelik. Az áremelés 10 százalék. Hogy közülök valaki ezt a kartelegyzményt meg ne szeghesse, ellenőrző hivatalt állítanak föl, melynek vezetésével a karterelgondolóját, a Niederösterreichische Escompte Gesellschaftot bízta meg.

Megszökött önkéntes. Az a megdöbbenés, mit Szabadkán Szlezacek kapitány megtévelyedése okozott, még le sem csillapodott, a 86. gyalogezrednek már is újabb kínos szenzációja támadt. Most egy önkéntes szökött meg. Szabadka éjjeli életében nagyon jól ismerik Szarvadi Árpád nevét. Mindenütt ahol a 19 éves tiszántuli fiu megjelent, két kézzel szórta a pénzt, havi apanázsa azonban sehogyssem állott arányban költségeivel s így adósságot adósságra csinált. Adósságai az utóbbi időben annyira felszaporodtak, hogy nem tudott hitelezőinek fizetni. Egyre-másra érkeztek ellene a feljelentések az ezredeshez. Az ezredes kihallgatásra rendelte maga elé Szarvadit, az azonban a következőkkel való félelmében megszökött Szabadkáról. A szökött önkéntest a katonai hatóságok országszerte körözik.

Érdekes számok. Frankl Mór számológépművész kiszámította, hogy Krisztus születése után 1. év óta, a szökőévek pontos figyelembevételével letelt idő kitesz: 22.908 hónapot, 99.607 hetet, 697.250 napot, 16.734.000 órát, 1.004.040.000 percet, 60.242.400.000 másodpercet, december 31. éjjel 12 óráig számítva.

Felmentett vádlott. Berlekovits Antal (Tusa) zombori lakosról nemrégiben megirtuk, hogy a rendőrség kerítés gyanúja miatt letartóztatta. Mint értesülünk, a kir. tábla nevezettét a vád és annak következményei alól jogérvényesen felmentette, mert egyáltalán nem látta beigazolva a vád tárgyává tett bűncselekményt. — Szükségesnek tartottuk ezt az alaptalanul vádolt érdekében rehabilitása végett közléteni.

Följelentett csodadoktor. Tóth József bátmonostori lakos vadászfegyverrel megsebesítette a jobb lába ujját. A lött sebet Kovács Károly földműves vette kezelés alá s égetett és borecethe mártott rongyokkal „gyógyította“ két hétig a legényt, akit végre is „elkezelt“. Mikor már vérmérgezésről farkasgörsöt kapott Tóth, csak akkor hívtak hozzá orvost, aki már nem tudott a betegre segíteni. Kovácsot följelentették.

Öngyilkos cselédeány. Kiss Etel 14 éves újvidéki cselédeány, ki néhány hónap óta Szabadkán szolgál, a napokban zsirszódát ivott. A cselédeányt súlyos belső sérüléseivel a mentők beszállították a kórházba. — A fiatal leány nagyon a szívére vette, hogy távol kell lennie anyjától, aki Újvidéken lakik s azért akart megválni az élettől. Mielőtt a mérges folyadékot bevette volna, levelet írt, melyben azt kéri, hogy csomagját küldjék el az anyjának.

Harcias amazonok. Balogh Mihályné dávidi földművesné régi haragosa Alföldi Jánosné 30 éves asszonynak. A napokban a két haragos találkozott a község fűtőcáján egymással. Balogné lekicsinylőleg nézte végig tekintetével haragosát, aki ezt szóvá tette. A szóváltásból valóságos háboru lett, miközben Balogné becsületsértő kifejezésekkel illette Alföldinét. Alföldiné most a bajai bíróságnál keresi igazát.

Csaló lapgyűjtő. Kertész Béla szabadkai álhírlapíró a napokban Kossuthfalván volt, ahol a Tolnai Világlap részére előfizetőket gyűjtött. Itt Faragó Józseftől 19 korona 69 fillért, Vagner Ferentől 10 koronát, Blazsek Istvántól 5 koronát s még többektől kisebb összeget vett fel s azután ellillant. Természetes, hogy a gyűjtést a lapkiadóhivatala tudtán kívül eszközölte s így a nevezetteket becsapta. A csaló kézrekerítése iránt megtették a kellő intézkedéseket.

Magzat elhajtás. Jokovits Ilona hajadon vadházasságban élt Lisesevits József csantavéri lakossal. A viszonyok következményei jelentkeztek. A leány Jokovits Vince és felesége, valamint Tóth Jánosné segítségével a méhmagzatot eltávolította. A hűnösök ellen a csantavéri csendőrség megindította az eljárást.

S Z I N T É S Z E T.

Heti műsor:

Kedd: **Aranyember.**
Szerda: **Tilos a csók.**
Csütörtök: **Rab Mátyás.**
Péntek: **Liliom.**
Szombat: **Lotty ezredesél.**

*

Csütörtök, december 30.

A páholy. Az após és vő azt hazudják feleségeiknek, hogy a szabadkőmives páholytagjai és ezen ürügy alatt kapnak kimenőt feleségüktől. Természetes, hogy a csalafintaságra az asszonyok nem jönnek rá, de azért más bűnük miatt megkínózzák férjüket. Jó előadásban, kitünő hangulatban játszották ezt a darabot. Gózon, Remete, Hevesi Mariska és Hevesi Gusztí, Tihanyi, Turai, Nieczkyné jók voltak. Kitünő volt Solymosi, mint nőimitátor.

Péntek, december 31.

Szerencse fia. Szilveszter esti mulatság. Talán akad a közönség körében valaki, kinek álmai Kormos álmai felé törnek és talán lesz egy olyan nap életében, melyen kellő bátorsággal ő is a szerencse fia lehetne. Ennek a lehetősége nincs kizárva és ezért örülünk, hogy az arra való emlékezés zárta le az ó-esztendőt, melynél, hogy az új jobb, boldogabb és kellemesebb legyen a színtársulatnak, direktornak és minden egyes tagnak, kívánjuk. Jó kívánságaink és a szilveszteri hangulat fentartása érdekében az előadásról annyit, hogy megfelelő volt.

Szombat, január 1.

Tilos a csók. Zsufolt nézőtér, lelkes közönség, jó darab, kiváló előadás, animó a színpadon és nézőtérén, ezekkel az auspiciummokkal nyílt meg az új esztendő.

Vasárnap, január 2.

Liliom. Amikor Gárdonyi Géza Falusi verebek című drámáját megírta és láttuk mikép van egymásra hagyatva a két faluról felkerült lény a fővárosban, éreztük, hogy ez nem a tipikus fővárosi kép, ez valami különleges. Volt valami hazug, szalonparaszti vágy ebben a milieuban. Nem ilyen a fővárosban levő cselédeány, gondoltuk és éreztük. És most egyszerre jön Molnár Ferenc a Liliommal. Belenyul a főváros jövedvű és humoros csirkefogói becsületes, naiv és romlott legényei közé, kidob közibénk egy mutatványos legényt a Liliomot, ki dolgozni nem tud, kit megölne a munka, mert ő az aszfalt gyermeke, a mutatványos bódék sarja. Könnyelmű, leánycsábító, leányt elhagyó csirkefogó, ki mikor megtudja, hogy Julinak tőle gyermeke lesz, ellágyul. Olyan csirkefogó, ki még szeretőjét is megveri, de ez az ütés nem fáj, mert nem rosszindulatból fakad. Mikor igazán szeret, elkergeti magától a jómodot, elkergeti a megélhetést, mert Julit el nem hagyhatja. Öngyilkos lesz, hogy Julit szegyen ne érje. Ez volna Liliom élete. Hogy ehhez aztán Molnár Ferenc égi jelenetet, menyországát, feltámadást tett hozzá, erről lehet beszélni, lehet helyesnek, lehet helytelennek mondani: az eredmény az, hogy Molnár Ferencnek sikerült ezzel a merészséggel a főváros közönségét meghódítani, a közönség az ég profanizálását nem utasította vissza, sőt mióta csak Budapesten előadják, állandóan zsufolt ház, állandóan tetszik és a könyv óriási kelendőségre tett szert. Mi okozza ezt a hatást?

Megmondjuk. Budapest. Azzal az ideológiával, hogy Budapesten, az ország szívében, ugyanoly emberek élnek, mint nálunk vidéken, fel kell hagynunk, Budapest más, egészen más emberek központja. Aki Budapesten él, az sok tekintetben rosszabb, más tekintetben jobb mint a vidék. Megértőbb, jobb kedvű, hevüleenyebb, igazabb érzésű, mint a vidéki publikum. Minden csekélységen nevet, minden bajon sir; nem érez a sirókkal, de velük sir, mert érzi, hogy annak ez jól esik. Ez a fővárosi ember átlaga.

Ez az ember konglomeratum, melynek a nemzetisége Budapest, a városa, országa, hazája Budapest, mely szidja, gáncsolja a várost, de azért imádja, lelki rokónt lát Liliomban, a csibészben, a jasszban, aki a csak általa értett jargonban beszél, akiben az ő érzései, szenvedélyei vannak meg és élnek, aki rabolni akar, de a pénzt, amelyért rabolna, elkártyázza. Ezért van a Liliomnak oly óriási sikere Budapesten és ezért vannak oly sokan, kik ezt nem ismerik és nem értik és ezért nem tartják jó darabnak Liliomot. Pedig Liliom jó darab, csak hogy pesti és Pestet érezni, szeretni és ismerni kell a megértéséhez.

A közönség a darabot hűvösen fogadta. Talán a tárgy idegenszerűsége, talán az alkok ismeretlen volta okozta a meg nem értést, tény, hogy még abban a részében sem ért el oly hatást a Liliom, melyben még nem szimbolikus. A városligeti élet, az annak kapcsán fejlődő idyll Liliomnak élete sem tett nagyobb hatást a közönségre.

Annál csodálatosabb ez, mert az előadás nagyon jó volt. Polgár Károly volt a „Liliom“. Mikor a darabot megszerezte, már

akkor tudtuk, hogy az előadás csak akkor lesz jó, ha Polgár adja a címszerepet. Jó humorával, csöndes rezignációjával állandóan fentartotta az érdeklődést. Nem volt egy pillanatig sem banális. Kellő helyen és időben lett szentimentális. Mintha künn a ligetben tanulmányozta volna a körhintások életét, oly élethűen kergette el Muskátnét; mikor már majdnem el akarja kergetni Julit, mielőtt még megtudja, hogy annak gyereke lesz, nem a pénz, hanem a művészet, az ambíció vinné vissza a körhintára. Ezt a részt nagyszerűen, kellő megértéssel játszani művészet és ez is sikerült Polgár Károlynak. Liliom kedvesét Julit Hevesi Mariska adta. A csöndes, nyugodt érzéseit nem a nagy-dobra ütő cselédlányt, aki még barátnőjének, cseléd társának sem árulja el érzelmeit és aki gaz bitangnak nevezi a holt Liliomot, mikor megvallja, hogy szereti, ritka közvetlenséggel és természetességgel adta. Majd később, mikor mint asszony leányával együtt ül és beszél, mentegeti Liliomot, védi őt, akkor is meglátszik rajta, hogy egész életének egy célja volt: Liliom emlékét megőrizni a salaktól. Ezt láttuk, éreztük alakításának ezen részéből és ez annál nagyobb érdeme, mert ezt a játékból kell kiérezni. Hevesi Gusztó volt Marika. Nem tudjuk, hogy a két nővér között kinek nyujtsuk az elsőbbséget. Gusztika ma is olyan volt, mint mindig. Kedves, élénk, szentimentális, de el nem lágyuló. Ahogy a cselédszerelem különböző részleteit elmeséli Julikának, ahogy védelmébe veszi Muskátnéval szemben Julikát, ahogy völegényét bemutatja, mindenben ott volt a keresetlen falusi melegség. Ennek nyomai megvoltak még akkor is, midőn mint kívánság a felesége jelent meg, bár ott már kiérezte a parvenu gög. Egyszóval az egész alakítás kitűnő volt.

Remete (Ficsur), Niczkiné (Hollunder néni), Hatvaniné (Muskátné), hozzájárultak játékukkal az est sikeréhez. S.

Színházi hírek. Az idei színházi szezon hátralevő részében az igazgatóság Fodor Aranka vendéjátékával „Carmen“-t fogja előadni. Ezenkívül a Nemzeti Színház legújabb darabját: „Sári bíró“-t fogják előadni. — Pénteken, folyó hó 7-én a „Liliom“ első bérleti előadása alkalmából a közönség tudomásunk szerint ünnepelni óhajtja Hevesi Mariskát és Gusztikát, kik rövid szereplésük alatt teljesen meghódították a közönséget és kiket a következő színi évadban már sajnós, nem lesz alkalmunk látni.

Művészet — Irodalom.

Mikszáth és a Népmese. „A gyermeket már a legkisebb korától kezdve a magyar népmesékkel kell mulattatni, mert a népmesékkel szívia be a nemzete szellemét, az egészséges nép lelkét, ezekből alakul ki színessé, formássá, erőteljessé a nyelve.“ Ezzel az igazi aranymondással vezet be Mikszáth Kálmán egy pompás népmesét a Jó Pajtás ujévi számában, bejelentvén e lap olvasóinak nagy öröme, hogy a népmeséket „megnyesegeti“ s így megnyesegette, megtisztogatva adja át a gyermekvilágnak. Ez a bejelentés egymagában elég volna, hogy a magyar gyermekvilág hétről-hétre szívrepesve várja a Jó Pajtást. De ime a lap szerkesztője is, Sebők Zsigmond, a Mackó nemzetség híres írója újra utnak indítja Dörmögő Dömötör tekintetes urat és utitársát. Hörpöntő bátyát: lesz min nevetni apró és nagy embereknek egyaránt. Benedek Elek, a lap főmunkatársa versben köszöntvén az új esztendő, míg tavaly a Hortobágyra vitt két szekely diákot, most másik két diákot a Szekelyföldön indít utnak, hadd ismerjék meg a szép Szekelyföld regényes tájait s a hozzájuk kapcsolt regéket és történeteket. Rákosi Viktor, ki már oly sok gyönyörűséget szerzett az ifjuságnak a szabadságharc idejéből szerzett történeteivel, most A bécsi diákok címmel kezd regényt szintén a szabadságharc idejéből. Szemere György, a magyar népelet e kitűnő rajzolója a Puti kutya meg-

kapó történetét mondja el. Endrődi Sándor, a nagy költő, állatokról mond esengő-bongó versikéket. Még számos vers, apróság, sport s művészi illusztrációk gazdagítják e szám tartalmát. Valóban, e gyermekujás nagy missziót teljesít. Előfizetési ára egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 kor. 50 fillér. Kiadja a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

CSARNOK.

Uti rajzok.

Irtá: Del Toró.

Az úr 190...-ik esztendőjének nyárutó havában ültém föl a zombori vicinálisra, hogy egy kis „kiruccanást“ tegyek a Fruska-Góra vadregényes hegyei közt és a Szerémség egy pár barátságsszerető városába. Hogy azután utközben más irányba is „kifeszíttem a vitorláimat“ — és nem ugyan a szelek szárnyán, hanem vizen és szárazon jártam be Tolnát-Baranyát — azt a vidék gyönyörű természeti szépségeinek kell betudni. Ugy vonzza ez a regényes táj magához a turistát, meg utazót, mint a tenger a folyót.

Zombortól—Ujvidékig egyhangú az ut. Bácska aranykalászos rónáin dőcög a vicinális egyik állomásáról a másikra. Sikság, ameddig a szem ellát, csak a szép bársonyos zöld mezőkön békén legelő nyáj és gulya kolompja, meg a gulyás édesszavu furulyája zavarja meg néha a vaskoeci egyhangú böleső danáját és csalja a kupéták nyitott ablakához az álomba ringatózó utast, de Futak felé kezd már élvezetes lenni az ut, mert a szerémi hegyek csucsei kéklenek már a távol ködében, a Duna jobb partján, Futak alatt pedig a gróf Chottek-féle nagykiterjedésű, szépen rendezett uradalom köti le a figyelmet.

Innen már csak egy ugrás Ujvidék, mely élénk kereskedelmével, nagy forgalmával, díszes köz- és magánpalota soraival, számos templomával, valamint a Dunára és Péterváradra nyíló elragadó panorámájával, továbbá műizlésre valló angolparkjaival igen kellemes benyomást gyakorol a szemlélőre.

Templomai közül a róm. kath. plébánia templom, a gör. kel. püspöki és az ujonnan épített zsidótemplom valódi remekei a műépítészetnek, belsejük pedig ragyog a sok kincstől és megbecsülhetlen drágaságtól: aranytól, ezüsttől.

Vendéglői fényvel és pompával vannak berendezve és kényelem tekintetében a fővárosi vendégfogadókkal kiállják a versenyt. De nem szegény halandóknak valók: méregdrágák.

Augusztus 15-ike volt, a naptár piros betűkkel jelezte, hogy Nagyboldogasszony napja van, a katolikus egyház egyik nagyobb ünnepe. A pétervárad hegyek mögül aranyos glóriával bukkant elő a ragyogó nap és a vén Duna ősz fürteit végigsimogatta lágy, meleg sugaraival. A hajók árbocai zászlódiszt öltöttek. Egész sereg hajó horgonyozott a Duna hátán, köztük három félelmetgerjesztő, de bámulatra méltó hadihajó is. Péterváradon a vár szegletes sáncaira felhúzták a fehér lobogót, megnyiták az Ujvidék—Péterváradot összekötő rozoga hajóhid kapui és a szőke Duna sustorgó hajjai méltóságteljesen nyalodták a hajóhid fekete bordáit, melyek lassan, kétoldalra húzóva, utat nyitottak hajónk hőmpölygő hullámainak.

Mi elmerültünk Pétervárad természeti szépségeinek a szemlélésében.

Maga a vár, a Dunáról tekintve, remek látványt nyújt a szemnek. De a hatalmas kősziklák is, melyeknek a szívet egy hosszú alagut furja keresztül s melyek ott fürdetik komor képeiket a Duna csillogó tükrében és folyton farkasszemet néznek a vén folyóval, mintha attól tartanának, hogy a vállakon sasként ülő erős várat, százszerű lö-réseivel együtt el akarná nyelni, — szintén megragadó panorámát alkotnak.

Valóban az isteni természet nagyszerűségét csak csodálni tudjuk, de sűrű fátyollal takart örök titkaiba bele nem tekinthetünk...

Alig tudunk betelni a természet csábitó pompájával, bűbajos szépségével s csak akkor ocsudtunk föl a kéjes gyönyörből, mikor az ujvidék—pétervárad vashid alatt hajónk lehuzta otromba barna füstfelhőket okádó magas kéményét és nyilsebesen futott velünk Kamenicza felé.

A Duna balpartjáról Ujvidék városa intett felénk bucsut karesu templom-tornyaival, magas gyárkéményeivel, tündező épületeivel, népes kikötőjével és aranytermő rónáival, jobbról pedig a nap gyémántsugaraival bevont szőlős-erdős hegyek bólingatták lombos koronáikat és hallgatták a partokhoz verődő ezüstszinű habok hangos locogását.

Kameniczára érve, hajónk kikötött.

Miután Kamenicát, az ujvidékiek eme kedves kiránduló „Rómáját“, hová vásár- és ünnepnapokon, kis lokálhajón, ezrével szállingóznak ki, megtekintettük s meggyőződünk arról, hogy minden baj nélkül egész kényelemben nyujtózódik el a Duna füzes partján, mint valami törökbasa a hárem ruganyos divánján, — gróf Karácsonyi nagyszerű angolparkja felé irányítottuk lépteinket.

Ez a park nemcsak terjedelmes voltánál fogva érdemli meg a megtekintést és fáradtságos hegymászást, hanem nagyszerű és műizlésre való berendezésénél fogva is. A kanyargós kavicsutak mindenütt télizölddel vannak szegélyezve, a grófi kastélyt és egyéb a parkban létező különféle kisebb-nagyobb villaszerű épületeket pedig magasra kúszó folyondárok kigyózzák be. A százados tölgy-, cser- és bükkfák árnyas lombátorai, valamint a fenyvesek balsamos illatárja alatt pedig kényelmes kő- és fapadok kínálgatnak nyugalmas pihenőt a fáradt testnek.

A park felső részén, egy kis tisztáson áll egy óriási százkaru, vén tölgyfa, melynek árnyékában ezer ember is kényelmesen enyhet találhat. Nem messze tőle a hegyoldalból fakad a tiszta, friss forrásvíz, melyből, ha a „szegény zöldben élő költő iszik“, bizonyosan megszállja őt a „Muza“ és örökemlékü „Hozzadokat“ írhat a kamenicai „szépekhez“. Mert vannak köztük szépszámmal csókolni való „kis boszorkányok.“

Mikor fehér ruhájukban a park kacskaringós utain ringanak, olyanok, mintha marványszobrok elevenednének meg az ember szeméi előtt.

Az óriási tölgynek háttérében buslakodik egy zöldszinű csónakázásra szánt tavacska is, mely vizét a csörgedező hegyi forrásból nyeri mesterséges uton. Tovább, a néhány száz lépésnyire fekvő magaslatról pedig, gyönyörű kilátás nyílik a méltóságos Dunára, melynek hullámzó mozgása oly benyomást tesz a szemlélőre, mintha egy óriási kigyó vonszolná lassan maga után ezüstpikelyű, lomha testét. Majd himes dombok alatt bűbajos rózsakertek húzódnak el a szelíd lapályon és harmattól csillogó gyémántsze-mükből a lombokon átszűrődő napsugár tőrüli ki az almot egy édes csókkal.

Lejebb, a park egyik erdős sűrűjében, hová a nap ficánkoló sugarai is csak lopva hatolhatnak be, van felállítva vagy jobban mondva fektetve elhelyezve egy hatalmas kőszobor, mely egy csokolódzó férfit és nőt ábrázol ölelő karok közt. Ehhez a szoborhoz fűződnek ugyan egy monda, de mert az a nép ajkán százféle variációban él, nehéz annak hitelt adni, hogy mi benne az igaz, és mi a mese? Hiszi a kicsi. Nem is próbálom hát leírni. Hiszen szép asszony fog a játékban, szép asszonyról pedig csunyát nem szabad írni, mert még magamra vonhatnám kamenicai „kralicák” haragját.

Legyen nekik az ő hitük szerint!

Mikor ezt a meztelen szobrot szemlélgettük, éppen a fejünk fölött egy madár tölgyfa ágai közt, unos-untalan rikkantott egy rigó. Ki tudná azt megmondani, hogy az ő érthetetlen nyelvén mit kiabált?

Senki.

Petőfiből tudjuk ugyan, hogy mikor a fürj azt mondja: „pitypalaty”, ez azt jelenti, hogy: kerüld az asszonyt, de hogy a rigó mit rikkant háromszor is egymásután egy szép asszonyszobor fölött? azt még egy Petőfi se tudta megmondani.

A ragyogó nap már az ég delelő pontjáról lógatta le a tüzes lábát, mikor a parkot — ezt a gyönyörű „földi paradicsomot” — elhagytuk, hogy a Duna hűs hullámaival csókoltassuk végig kiizzadt testünket.

(Folyt. köv.)

Adományok

a Zomborban, Bács-Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi szoborra.

LVI. SZÁMU KIMUTATÁS.

Athozat 11599.96 K

554. *Kiskőrösi járás főszolgabírósa* gyűjtőívén adakoztak: Antoni György Kecel 20 fil., Berta József Soltvadkert 50 fil., Biber Lajos Érsekcsanak 1 kor., Binczki Julianna Akasztó 10 fil., Bohus István Kecel 40 fil., Borbényi Imre Kecel 20 fil., Brandtner Jenő Kecel 40 fil., Császártöltés községe 2 kor., Csizóczi István Kecel 20 fil., Csókás Mátyás Kecel 20 fil., Dékán András Bajaszentistván 20 fil., Dér Antal Böcsa 1 kor., Égető Imre Soltvadkert 50 fil., Faragó József Böcsa 1 kor., Faragó Mihály Böcsa 1 kor., Flaisz András Kecel 10 fil., Flaisz Károly Kecel 1 kor., ifj. Flaisz Károly Kecel 20 fil., Flaisz Mihály Kecel 20 fil., ifj. Flaisz Mihály Kecel 20 fil., Fontt Henrik Böcsa 2 kor., ifj. Fontt Henrik Böcsa 1 kor., Fontt Jakab Böcsa 1 kor., ifj. Fontt Jakab Böcsa 1 kor., Frey Miksa Soltvadkert 50 fil., Gáspár András Böcsa 1 kor., Gáspár János Böcsa 1 kor., Gáspár Mihály Böcsa 1 kor., Gáspár Pál Böcsa 1 kor., Görbe Gyula Bajaszentistván 40 fil., Gubik Márton Kecel 20 fil., Halmos Ferenc Kecel 20 fil., Herczeg István Kecel 1 kor., Hollós Endre Böcsa 50 fil., Horváth Béla Bajaszentistván 1 kor., Horváth János Akasztó 80 fil., Karácsonyi Lajos Soltvadkert 50 fil., dr. Kerkápoly Gyula Kecel 1 kor., Kovács Antal Sükösd 50 fil., Kozma Ferenc Bajaszentistván 20 fil., Lehoczky István Kecel 50 fil., Lehoczky János Kecel 30 fil., Leszich István Érsekcsanak 1 kor., ifj. Megyes József Akasztó 20 fil., id. Molnár József Böcsa 1 kor., Molnár Károly Sükösd 1 kor., N. N. Érsekcsanak 20 fil., Nagy Lajosné Akasztó

10 fil., Nyári Béla Soltvadkert 50 fil., Ökrész András Kecel 20 fil., Olvashatlan aláírás Soltvadkert 1 kor., Olvashatlan aláírás Soltvadkert 10 fil., Olvashatlan aláírás Bajaszentistván 20 fil., Olvashatlan aláírás Bajaszentistván 20 fil., Rózsa János József fia Kecel 20 fil., Sámán Ferenc Bajaszentistván 1 kor., Sárffy Gyula Nemesnádudvar 1 kor., Sigray László Böcsa 5 kor., Somogyi József Akasztó 10 fil., Somogyi Józsefné Akasztó 10 fil., Sonkoly István Kecel 20 fil., Szalay N. Soltvadkert 40 fil., Szendrey Lajos Érsekcsanak 20 fil., Szeremle községe 3 kor., Szerletics István Sükösd 20 fil., Sztojka Sándor Soltvadkert 10 fil., Teleszkó Ferenc Akasztó 20 fil., Teleszkó Ferencné Akasztó 20 fil., Tényi Sándor Kecel 20 fil., Turcsik Károly Kecel 20 fil., Turu Verona Akasztó 10 fil., Varga András Kecel 10 fil., Varga István Akasztó 10 fil., Vuity Sándor Bajaszentistván 20 fil., Zsikla János Böcsa 1 kor., összesen 46.70 K

555. *Igló r. t. város* gyűjtőívén adakoztak: Heyszl I. 1 kor., Igló város tanácsa 5 kor., K. I. 20 fil., Kolbay N. 1 kor., N. N. 40 fil., N. N. 20 fil., N. N. 60 fil., N. N. 40 fil., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., N. N. 40 fil., Olvashatlan aláírás 1 kor., Olvashatlan aláírás 60 fil., Olvashatlan aláírás 40 fil., Olvashatlan aláírás 20 fil., Olvashatlan aláírás 1 kor., Olvashatlan aláírás 1 kor., P. M. 1 kor., R. I. 1 kor., S. P. 40 fil., Tantner Aurél 1 kor., T. Gy. 30 fil., V. A. 20 fil. 19.30 K

Összesen 11665.96 K

Vujevich Alajos,
pénztáros.

HIRDETÉSEK.

Meghívó.

Az I. Bácsvárosi Segélyegylet mint Szövetkezet **1910. évi január hó 20-án** tartja XII. évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és két felügyelőbizottsági tagnak választása.
2. Az igazgatóság előterjesztése a múlt évi nyereség és veszteség felosztásáról.
3. A felügyelő-bizottság előterjesztése.
4. A felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság, könyvelő, pénztárnok és szolga választása.
6. Esetleges indítványok.

Bácsváros, 1909. december 30.

Az I. Bácsvárosi Segélyegylet
mint Szövetkezet.

60 fillért

akár bélyegben is,
ha küld az alanti
cimre, megkapja

**Tábori Róbertnek
Egy igazi anya**

:szellemi hagyatéka:

olmü kis művét.

LENGYEL ÖDÖN
Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

Csödtömeg eladási hirdetemény.

Alulirott csödtömeg gondnok ezennel közhírré teszem, hogy vagyonbukott **Lösch József bacsstopolyai lakos csödtömegéhez tartozó** s az I. csödtömeg 7—15., 23—33., 94—97., 126—135., 177—189., 191., 201. és a II. csödtömeg 2. tétele száma alatt felvett 4 darab új szécskavágó, 18 darab új kukorica morzsoló, 67 mtr. horganyzott gázcső, 2 darab kis tűzi fecskendő, egy Mac. Cormik-féle új kéveköti aratógép, egy ugyanilyen szénagyűjtő, egy használt vastengelyű kocsi, egy használt bőrülés, egy használt 8 lóerős Marschall-féle locomobil, egy használt kis vasesztergapad, lábajtású furógép, egy oszlopos furógép, egy gőzhajtású vágógép és lukasztógép, egy négykerekű és egy ötkerekű transzmisszió, 4 darab szij, 2 darab új járgány, egy használt morzsológép, **összesen 4104 kor. becsárban 1910. évi január hó 7. (hetedik) napján d. e. fél 9 órakor** Bacsstopolya községben vagyonbukott raktárhelyiségében nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek **tételenként**, készpénzfizetés mellett el fognak adni. Megjegyeztetik azonban, hogy az eladás alá kerülő ingóságok a csödtömeg elárában megállapított becsár **kétharmadán** alul eladatni nem fognak.

A megvett tárgyak az árverés helyszínéről azonnal elviendők.

A csödtömeg az eladásra kerülő gépek és szerelvények minősége s netáni hiányaiért nem szavatol.

Az eladás alá kerülő tárgyak a helyszínén 1910. január hó 4-től megtekinthetők mindennap a tömeggondnoknál történt jelentkezés után.

Megjegyeztetik, hogy a csödtömeghez tartozó egyéb tárgyak egy később meghatározandó időpontban adatk el.

Topolya, 1909. december hó 27-én.

Dr. Zsiros Aladár

ügyvéd, tömeggondnok.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GŐZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2, 2 óráig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss viz.

52-20

Aki legjobban szer-
 :: készített, ::
 teljesen függet-
 len nagy napilapot járattatni óhajt,
 :: fizesse elő ::
Az Ujság-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . K 28.—
 Félévre . . . „ 14.—
 Negyedévre . . . „ 7.—
 Egy hónapra . . . „ 2.20

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
 28—32—36 oldal. Vasárnap és
 ünnep-
 napokon **60—100** oldal.

MEGRENDELÉSI CIM:

AZ UJSÁG kiadóhivatala
 BUDAPEST, VII. ker., Rákóczi-út 54-ik szám.

Gergurov Dániel és Fia

vas-, szén- és festékkereskedése
ZOMBOR, Kossuth Lajos-utca 10.
 Alapított 1824. — Telefonszám 93.

A megrendelt széneket lepcsőfért zsákokban hazá szállítjuk!

Szállítunk kis és nagymennyiségben különféle széneket, u. m.:

porosz dió, porosz (kocka) brikket, coax és boszniai **KŐSZENEKET;**

6—6 azután mindenféle hazai és külföldi bányából különféle célokra használható széneket. Szénosztályunk különlegessége a porosz brikket szén, cserépkályhákban és takaréktűzhelyekben kitűnően használható, sokkal olcsóbb mint a fa.

Egy darab brikket . . . 6 óra hosszúig ég.
 Allandóan raktáron! Olcsó árak!

A megrendelt széneket lepcsőfért zsákokban hazá szállítjuk!

Jegyzői teendőiben jártas józan életű irnokot alkalmazok néhány hónapra 3 korona napidíj mellett.

Ajánlatok sürgősen hozám küldendők.

Veprőd, kulai járás.

Dr. FALLER ALAJOS,
 jegyző.

7847/kig. 909.

Pályázati hirdetés.

Bácsordas községben leköszönés folytán üresedésbe jött községi irnoki állásra évi 1000 kor. fizetéssel **1910. évi január hó 15-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Hódság, 1909. dec. 28-án.

Rumbach Lajos,

2—1

tb. főszolgabíró.

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 57

Ösödöktől fogva szappannal tisztítjuk a ruhán esett foltot, szappannal tartjuk tisztán testünket, szappan a legjobb szer a fog és szájosásra is a modern orvosi tudomány legújabb tanítása szerint. Érthető tehát Sztraka Menthol fogszappanjának közkedveltsége, mely az inyt nem marja, mégis erősen desinficiál, habja nem undorító, sőt ellenkezőleg tartósan üdítő hatása eljut a fogközők legelrejtettebb zugába is. E szappannak köszönhetjük, hogy kellemetlen szájszag s fogak romlása nincs többé. Ára gyógytárakban I korona. Kapható: **Fehér István** drogériájában **Zomborban.** 4—1

„Örvendünk, hogy megvan!”

Védelmet a nedves idő s meghülés ellen

6—2 csak a STORM SLIPPER és a hócipő nyújt, amelyek

Boston Rubber Shoe Co. Bostonban

készülnek. formájuk a legjobb, könnyű és elegáns. Tessék a cég jegyére ügyelni; ez minden cipő talpára van nyomva; óvatosság ajánlatos, mert sok silány áru kerül piacra. Kapható Budapest és a vidék nagyobb városáiban minden jobb cipő, gummiáru, férfi- és női divatáru üzletben. — Vizontelárusítók felvilágosítást kaphatnak Magyarország és Ausztria területén megbízott vezérképviselőnkől:

Wellisch, Frankl & Co.
WIEN, I., Fleischmarkt 12—14.

!! Őszi szállításra előjegyezhető !!

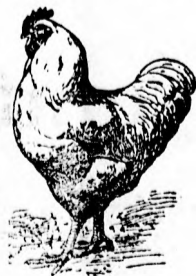
Reitter Oszkár

főkapitány.

fajbaromfi gazdasága, **NAGYBECSKEREK.**

- ANGLIÁBÓL -

hozott telivér, fajtisza, legelsőrendű állatok

Fehér Wyandotte (amerikai kítőnő téli tojók)

Fehér Orpington

Sárga Orpington

FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS!

Állami nagy aranyérem! Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kítőntetésekt!

hím	tojó
25	25
10	8
10	8
10	8
10	8

Kitüntetések:

- Arad
- Budapest I., II.
- Belgrád
- Lovrin
- Lugos
- Nagybeckerek
- Nagyvárad
- Pozsony
- Pécs
- Pancsova
- Szofia
- Szeged
- Szatmár
- Szabadka
- Temesvár
- Veszprém
- Wien
- Zenta

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia

Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, tánevigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.